

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2025

Chișinău

Pentru aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului, semnat la Chișinău la 3 iulie 2025, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, semnat la Chișinău la 5 iunie 2023

În temeiul art. 25 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 397-399, art. 704), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Amendamentului, semnat la Chișinău la 3 iulie 2025, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, semnat la Chișinău la 5 iunie 2023.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Ludmila Catlabuga

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru ratificarea Amendamentului la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Amendamentul, semnat la Chișinău la 3 iulie 2025, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, semnat la 5 iunie 2023.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Amendamentului menționat.

Art. 3. – Ministerul Finanțelor va notifica Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu privire la ratificarea Amendamentului nominalizat.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Notă de argumentare

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului semnat la Chișinău la 03 iulie 2025 la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, semnat la 05 iunie 2023

A. Descrierea Contractului de împrumut de stat extern

Informații generale

Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, (Credit nr. 9535-MD), este ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 217/2023. Perioada de implementare a Acordului de Împrumut este 02 octombrie 2023 – 01 septembrie 2029.

Amendamentul la Acordul de împrumut reprezintă un Acord interstatal, bilateral, în formă scrisă, și este structurat în 3 puncte care reglementează modificările operate la Acordul de Împrumut (original). Perioada de valabilitate a Amendamentului este 01 septembrie 2029, data finalizării Acordului de Împrumut.

Prin prezenta Hotărâre a Guvernului se propune ratificarea Amendamentului semnat la 03 iulie 2025.

Informații privind conținutul contractului

Proiectul AGGRI, are menirea de a sprijini obiectivele Republicii Moldova de a (i) îmbunătăți prestarea serviciilor agricole publice; (ii) stimula creșterea orientată spre piață și spori reziliența beneficiarilor vizați, (iii) spori accesul la serviciile de irigare și (iv) în cazul unei crize sau urgențe eligibile, de a răspunde prompt și eficient la aceasta.

Prin semnarea Amendamentului la Acordul de Împrumut se propune operarea următoarelor modificări:

Componenta 1 – Consolidarea guvernanței sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole (Sub-componenta 1.2 – Fortificarea sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor)

În Suplimentul 1 ”Descrierea Proiectului”, Partea 1, p. 2 - Îmbunătățirea calității și sistemelor de siguranță a alimentelor, subpunctul (b) – Implementarea îmbunătățirilor tehnice pentru managementul siguranței alimentare, se propune excluderea activității privind „(iii) definitivarea registrului fitosanitar al Împrumutatului, inclusiv verificarea și actualizarea datelor”, având în vedere că

ANSA a identificat alte surse financiare pentru această activitate. În locul acestei activități, se propune includerea activității de „creare a unui sistem de gestionare a Subproduselor de Origine Animală Nedestinate Consumului Uman”.

De asemenea, în sub-clauza (a) a aceleiași secțiuni, (iii) implementarea acțiunilor instituționale necesare pentru acreditarea ISO17020 se va substitui cu (iii) elaborarea și implementarea unei campanii de informare și sensibilizare pentru generatorii de SOA.

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare

Modificarea propusă presupune înlocuirea prevederilor actuale referitoare la elaborarea studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice pentru SCI Tețcani și interconectarea sa cu SCI Corjeuți cu noi dispoziții care vizează direct construcția și reabilitarea infrastructurii de irigații pentru SCI Tețcani, SCI Corjeuți și SCI Beleaviniți, cu următorul conținut:

„(b) Construcția/Reabilitarea infrastructurii de irigare a Sistemului Centralizat de Irigare „Tețcani”, Sistemului Centralizat de Irigare „Corjeuți” și Sistemului Centralizat de Irigare „Beleaviniți”.

Astfel, în urma execuției proiectului la SCI „Tudora & Căplani”, s-a constatat că din suma totală de 23.284.313 Euro alocată pentru această componentă, doar aproximativ 9.160.716,46 Euro sunt necesare pentru activitățile planificate în sub-clauza (a) din Suplimentul 1, Partea 3, clauza 1 a Acordului. Astfel, un cuantum de aproximativ 14 milioane Euro rămâne disponibil, iar Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare propune utilizarea acestuia pentru finanțarea lucrărilor de construcție și reabilitare a infrastructurii de irigații, în conformitate cu sub-clauza (b) a aceleiași secțiuni din Acord.

În cazul în care nu se vor adopta modificări la Acord, pot interveni următoarele situații:

Componenta 1 - Consolidarea guvernantei sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole

- lipsa unei componente logistice funcționale de colectare a SOA riscă să compromită întreaga investiție în uzina de procesare, transformând-o într-un activ neutilizabil;
- întârzierea implementării rețelei ar putea duce la continuarea practicilor improprii de gestionare a SOA, cu impact negativ asupra mediului și sănătății publice, dar și asupra acceptului din partea UE să importe produse de origine animală din Republica Moldova;
- neasigurarea trasabilității și conformitate cu legislația UE;

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare

- se va genera în perioadele de secete severe pierderea roadei și va pune în pericol siguranța alimentară ratând venituri sub formă de impozit pe venit aplicat gospodăriilor țărănești;

- lipsa apei pentru irigare va crea daune și pierderi considerabile producătorilor agricoli;
- va diminua bugetul de stat pentru compensarea pierderilor provocate de secete;
- va micșora substanțial productivitatea și calitatea producției agricole etc.

B. Analiza de impact

Informații generale:

În prezent, MAIA cu suportul Unității Consolidate pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de către Banca Mondială are în proces de implementare două proiecte:

- Proiectul „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)” și
- Proiectul MAC-P, pentru construcția unității de procesare a subproduselor de origine animală (UPSOA).

Până în prezent de către UCIMPA au fost efectuate următoarele activități:

Componenta 1 - Consolidarea guvernanței sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole

- Îmbunătățirea funcționalității AIPA;
- Fortificarea sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor;
- Îmbunătățirea accesului la cunoștințe agricole;

Pentru implementarea Componentei nr.1 sunt planificate 6 053 921 Euro, debursate – 1 325 966 Euro, iar soldul rămas necontractat – 727 955 Euro.

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare

Componenta prevede lucrări de reabilitare/construire a SCI „Tudora” și Căplani (Ștefan Vodă). Urmare intervențiilor vor fi readuse în circuit irigabil circa 2500 ha terenuri agricole. Pentru SCI „Corjeuți”, „Tețcani”, „Beleavinți” (2000 ha) și SCI „Etulia” (3500 ha) este planificată elaborarea documentației tehnice și a studiilor de fezabilitate.

Pentru implementarea Componentei nr.3 sunt planificate 23 284 313 Euro, debursate - 721 239 Euro iar soldul rămas – 22 563 074 Euro.

Constrângeri în cadrul implementării Componentei nr.3: - Reieșind din faptul că prezenta Hotărâre de Guvern va asigura procesul de negociere și semnare a primului Amendament la Acordul de Împrumut care va permite reabilitarea SCI Corjeuți, Tețcani și Beleavinți, din contul economiilor formate, constatăm insuficiența mijloacelor financiare pentru reabilitarea SCI „Etulia”.

Unul din obiectivele **Proiectului MAC-P** este modernizarea sistemului de management al siguranței alimentelor prin consolidarea sistemului de gestionare a

subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman. Urmează a fi construită o unitate (uzină) de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, care va colecta și va elimina aceste „deșeuri”. Evoluția implementării Proiectului MAC-P:

- A fost elaborat studiul de fezabilitate pentru construcția unității de procesare a subproduselor de origine animală (UPSOA), de către compania Opera SRL (Italia), în perioada feb. 2021 – iun. 2022;
- A fost alocat și schimbat regimul juridic al unui teren de 2,5 ha (Legea nr. 177/2022, HG nr. 160/2023);
- A fost semnat contractul de proiectare, construcție și livrare echipamente (2023);
- A fost obținut Acordul de Mediu nr.7 din 11.08.2023 și Certificatul de urbanism pentru proiectare nr.02 din 22.01.2024;
- Au fost desfășurate 5 sesiuni de instruire: 2 pentru operatori economici (120 persoane) și 3 pentru inspectorii ANSA (180 persoane), privind gestionarea și controlul UPSOA.

Progrese recente (2024–2025):

- A fost realizat cca 45% din volumul lucrărilor de construcție, inclusiv lucrări de infrastructură, rețele ingineresti, fundații pentru blocul administrativ și halele de producție;
- Au fost livrate majoritatea echipamentelor;
- A fost activat mecanismul de supraveghere tehnică, iar inginerul de proiect a aprobat primele certificate de plată.

Constrângeri în cadrul Proiectului MAC-P (UPSOA): suma alocată (13,5 milioane Euro) pentru implementarea proiectului este suficientă pentru finalizarea construcției unității și dotarea acesteia cu utilaje și echipamente tehnologice. Însă, pentru funcționarea normală a unității este necesară dotarea unității cu mijloace de transport specializat, care să colecteze din teritoriu subprodusele și să le transporte până la unitate.

Totodată, este necesară instituirea unui Call-centru, care va recepționa informația despre existența subproduselor în anumite locații. Astfel, pentru ultimele două poziții – nu sunt prevăzute mijloace financiare.

Ținând cont de cele expuse se propune semnarea Amendamentului la Acordul de Împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, pentru modificarea direcțiilor de finanțare în cadrul Componentei 1 Îmbunătățirea guvernantei sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole (Sub-componenta 1.2 – Fortificarea sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor) și Componentei 3 „Fortificarea rezilienței prin servicii de irigare”.

Aspectul politic, cultural și social:

Reieșind din specificul Amendamentului la Acordul de împrumut pentru Proiectul AGGRI și importanța punerii acestuia în aplicare, acesta nu implică aspecte politice. Toate părțile implicate în acest Acord de împrumut vor continua să joace un rol important în implementarea proiectului, inclusiv mobilizarea socială și campania de diseminare a informațiilor.

Obiectivele strategice ale Proiectului derivă din/sunt aliniate la:

- Strategia națională de dezvoltare ”Moldova Europeană 2030”;
- Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030;
- Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 864/2020.
- Cadrul de parteneriat de țară (CPT) pentru perioada 2023-2027 al Băncii Mondiale;
- Cadrul de management de mediu și social (CMMS) al Băncii Mondiale.

Toate activitățile Proiectului AGGRI vor fi implementate în corespundere cu Cadrul de management de mediu și social (CMMS) și nici o prevedere a CMMS nu va fi modificată, suspendată, abrogată sau anulată fără acordul prealabil scris al Băncii.

Componenta 1 - Consolidarea guvernancei sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole

Asigurând un mediu prielnic de activitate pentru mediul de afaceri, este stimulată dezvoltarea mai multor afaceri în zonele rurale și implicit crearea locurilor noi de muncă în aceste localități, oferind posibilitatea obținerii veniturilor decente pentru locuitori, dar și dezvoltarea localităților prin încasarea de taxe și impozite locale.

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare

În rezultatul reabilitării SCI menționat se va da posibilitatea de a iriga cel puțin 1800 ha de terenuri agricole, ce va da un spor a producției agricole cu cel puțin 50 la sută în comparație cu media a ultimilor 10 ani, vor fi create noi locuri de muncă, cel puțin 200 locuri noi, vor crește veniturile agenților economici ce irigă inclusiv terenurile agricole din localitate, respectiv vor crește încasările la bugetele publice, vor fi create premise pentru dezvoltarea climatului investițional, se vor crea premise pentru stoparea migrației, etc.

Aspectul economic și de mediu:

Componenta 1 - Consolidarea guvernancei sectoriale și a managementului cunoștințelor agricole

Prin crearea sistemului de eliminare a subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman, vor fi soluționate un șir de probleme cu impact direct asupra mediului. Vor fi colectate în mod organizat deșeurile rezultate în urma sacrificării animalelor și păsărilor în abatoare, vor fi colectate cadavrele de animale de fermă pierite în procesul de creștere și exploatare a animalelor, precum și vor fi recoltate cadavrele de la animalele de companie și sălbatice găsite. Această activitate va îmbunătăți mediul ambiant prin faptul că deșeurile care până în prezent sunt aruncate în râpi și pe terenuri, și care poluează solul, apele freatice și solul, vor fi colectate, prelucrate și eliminate într-un mod sigur și prietenos mediului.

Sub aspect economic vor avea loc următoarele impacturi:

- Promovarea dezvoltării lanțului valoric în producția de lactate, carne, legume și produse de nișă în conformitate cu cerințele de mediu și siguranță ale UE prin oferirea de granturi investiționale producătorilor din sectorul zootehnic pentru a crește productivitatea, îmbunătăți standardele de producție și calitatea produselor.
- Subcomponenta își propune să stimuleze tranziția către grade mai înalte de comercializare și industrializare a exploatațiilor agricole, în afara gospodăriilor casnice dominante în prezent, promovând în același timp durabilitatea ecologică, bunăstarea animalelor și mijloacele de trai îmbunătățite pentru populația zonelor rurale.
- În plus, subcomponenta va oferi finanțare pentru promovarea practicilor și tehnologiilor care reduc emisiile de GES ale exploatațiilor zootehnice, cum ar fi managementul gunoiului de grajd, digestia anaerobă, captarea biogazului pentru producerea de energie și rasele îmbunătățite.
- Se estimează o creștere semnificativă a volumului de producție (lapte, carne, etc) ca urmare a granturilor investiționale, care va ajunge până la 20 %.
- Un număr de minim 50 producători vor obține granturi investiționale pentru modernizarea afacerilor. De asemenea, se preconizează că afacerile conduse de femei care accesează granturi investiționale vor reprezenta minim 12% din totalul beneficiarilor, contribuind la promovarea echității de gen în sectorul agricol.

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare

Prin scrisoarea nr. 04-05/0076 din 22 martie Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, ca autoritate administrativă din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul îmbunătățirilor funciare (hidroameliorației), în conformitate prevederile art. 7 și anexei nr. 3 din Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, a solicitat Agenției de Mediu emiterea acordului de mediu, pentru fiecare proiect în parte de reabilitarea a Sistemului Centralizat de Irigare (SCI) inclus în proiectul AGGRI.

Astfel, conform acordului de mediu eliberat de Agenția de Mediu nu sunt identificate efecte semnificative asupra mediului.

În rezultatul reabilitării SCI vor fi următoarele beneficii economice:

- generarea către fermieri a unui profit și spor la recolta culturilor agricole obținut în rezultatul irigației, ceea ce va genera venituri anuale la bugetul de stat sub formă de impozit pe venit și sub formă de taxe colectate pentru apă la irigare,
- creșterea productivității și calității producției – ceea ce va spori competitivitatea producției agricole autohtone, astfel creând premise pentru majorarea exporturilor și substituirea importurilor.
- sporirea accesului fermierilor la apă pentru irigare – ceea ce va genera beneficii economice indirecte (atragera investițiilor private în tehnologii și practici moderne de-a lungul lanțurilor valorice, ceea ce va spori competitivitatea și exportul agroalimentar.

Aspectul normativ: Amendamentul la Acordul menționat este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta ONU, alte tratate internaționale în vigoare, angajamentele asumate de țara noastră pe plan internațional sau regional, precum și cu legislația UE. Acesta a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

În rezultatul aprobării proiectului HG nu este necesară modificarea unor acte normative.

Aspectul instituțional și organizatoric: În vederea realizării prevederilor prezentului Acord, nu este necesară înființarea structurilor noi. Instituția de implementare a proiectului AGGRI este Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii (UCIMPA) și Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF).

Totodată, monitorizarea și coordonarea realizării proiectului AGGRI se efectuează de către Ministerul Agriculturii și Industriei, în calitate sa de agenție de implementare. Astfel, monitorizarea se efectuează prin organizarea ședințelor de lucru desfășurate de către MAIA și colectarea de date privind indicatorii specificați, ce oferă informații pentru posibile ajustări și replanificări pe parcursul implementării proiectului AGGRI, pentru îmbunătățirea rezultatelor finale.

De asemenea, monitorizarea este asigurată de către Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, conform metodologiilor agreeate cu Banca Mondială și indicatorilor actualizați în urma modificării propuse și reflectată în rapoartele trimestriale de progres către Consiliul de Observatori și Banca Mondială.

Aspectul financiar: Amendamentul la Acordul de Împrumut nu prevede costuri suplimentare și nu modifică condițiile Împrumutului.

Aspectul temporar: Amendamentul la Acordul de împrumut urmează să intre în vigoare la data când BIRD va notifica partea moldovenească despre acceptarea dovezilor că Amendamentul a fost autorizat în mod corespunzător, adică a fost semnat, ratificat de către Parlament și a fost emisă opinia legală de către Ministerul Justiției.

C. Rezultatul negocierilor

Negocierile au fost purtate în conformitate cu Amendamentul propus de către Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), agreeat de principiu de Partea moldovenească, prin corespondență, fără constituirea delegațiilor oficiale de negociatori. Totodată, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 410 din 02 iulie 2025 cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea proiectului „Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)”, semnat la Chișinău la 05

iunie 2023, dna Ludmila Catlabuga, ministru al agriculturii și industriei alimentare a fost împuternicită să semneze Amendamentul menționat mai sus.

D. Analiza oportunității ratificării

Amendamentul la Acordul de Împrumut a fost întocmit în limba engleză, semnat la 03 iulie 2025, în două exemplare, la Chișinău de către ministrul agriculturii și industriei alimentare, dna Ludmila Catlabuga din partea Republicii Moldova și Directoarea de Țară a Băncii Mondiale, dna Inguna DOBRAJA din partea Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD).

Amendamentul la Acordul de Împrumut va intra în vigoare după ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova și elaborarea opiniei legale de către Ministerul Justiției.

Secretar de Stat

Alexandra ȘIAN